

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ МОРСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО І ТРУДОВОГО ПРАВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з предмету
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО
(частина 2)

щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і
підсумкового контролю їх знань

Одеса 2022

Методичні вказівки розроблені на підставі Робочої програми навчальної дисципліни «Цивільне право» (розроблена на основі освітньо-професійної програми «Право» і відповідних навчальних планів для здобувачів очної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти України за спеціальністю 081 «Право», в галузі знань 08 «Право».

Розробник:

Іванова О.М. ст. викладач кафедри цивільного і трудового права Одеського національного морського університету

Затверджені на засіданні кафедри «Цивільного та трудового права» та рекомендовано до друку

© ІВАНОВА о.М., 2022 рік

© ОНМУ, 2022

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у досконалому опануванні студентами змісту цивільно-правових і сімейних інститутів, основними теоретичними та практичними засадами правового регулювання особистих немайнових і майнових цивільних і сімейних правовідносин, глибокому засвоєнню теоретичного матеріалу, усвідомленню безумовного використання у майбутній практичній діяльності актів цивільного та сімейного законодавства, у навчанні студентів орієнтуватися в чинному цивільному законодавстві, тлумачити нормативно-правові акти та вміло застосовувати їх в реальних умовах своєї майбутньої професійної діяльності.

Завдання - формування у студентів системи науково-теоретичних та практичних знань з цивільного та сімейного права, визначення та розкриття змісту понять, категорій та інститутів цивільного права, нормативно-правових актів, їх дотримання, тлумачення та застосування в практичній діяльності.

Програмні компетентності

Навчальна дисципліна «*Цивільне право ч.2*» покликана сприяти набуттю здобувачами бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» інтегральної компетентності (визначеної відповідним Стандартом вищої освіти України, та ОПП «Право»), яка полягає у здатності аналізувати, та підставі цього розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, правових принципів, правових інститутів, і характеризується комплексністю та визначеністю умов.

Вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право» в цілому спрямовується на формування у студентів в галузі цивільного права фундаменту юридичного мислення взагалі, що передбачає досягнення такого рівня підготовки студента, при якому він повинен:

- знати:

- 1) способи забезпечення виконання зобов'язань; припинення зобов'язань; цивільно-правові договори: поняття, зміст, порядок укладання; договори про передачу майна у власність; договори про передачу майна у користування; договори з виконання робіт; договори з надання послуг; договори про спільну діяльність; договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності; недоговірні зобов'язання;
- 2) історію розвитку цивільного права; парадигму та методологію пізнання цивільного права.
- 3) методику вирішення практичних завдань з цивільного та сімейного права.

- вміти:

- 1) відтворювати основні поняття та конструкції цивільного права; вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;
- 2) застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу інститутів цивільного права, самостійно працювати з нормативно-правовими актами;
- 3) аналізувати положення та інститути цивільного права; виступати експертом та консультантом у навчанні інших;

4) вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі; ґрунтовно висловлюватися та дискувати, пов'язуючи при цьому теоретичний матеріал з цивільного права.

Академічна доброчесність

Питання академічної доброчесності регулюються Кодексом академічної доброчесності Одеського національного морського університету, затвердженим Наказом № 169-орг від 28.05.2021 р., що створює систему взаємовідносин здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників і допоміжного персоналу, яка поєднує освітній процес і науково-методичну роботу, обмін знаннями, впровадження інновацій, культуру та інтелектуальний розвиток усіх членів спільноти.

Програма навчальної дисципліни

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ II Ч.

Модуль 1. «Цивільне право України ч.2»

Змістовий модуль 1.1. Загальні положення договірної права. Договори про передачу майна у власність.

Тема 1. Поняття зобов'язання. Зобов'язальне право України. Виконання зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань

Поняття зобов'язань. Елементи зобов'язання. Множинність осіб в зобов'язаннях. Види зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Поняття зобов'язального права. Система зобов'язального права. Новели зобов'язального права. Актуальні проблеми зобов'язального права.

Поняття виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання зобов'язань. Загальні положення: виконання зобов'язання третьою особою. Заміна осіб в зобов'язаннях. Особливість виконання зобов'язань при множинності осіб. Передоручення і переадресування виконання зобов'язань. Зустрічне виконання зобов'язань. Предмет виконання зобов'язання. Загальні положення про предмет виконання зобов'язань. Предмет виконання грошових зобов'язань. Спосіб виконання зобов'язань. Строк виконання зобов'язань. Місце виконання зобов'язань. Особливості виконання окремих видів зобов'язань.

Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язань. Окремі способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Притримання. Застава. Заставне право. Іпотека.

Поняття припинення зобов'язань. Система підстав припинення зобов'язань. Окремі способи припинення зобов'язання. Відступне. Зарахування. Домовленість сторін. Новація. Прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання. Поєднання боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Тема 2. Цивільно-правова відповідальність

Поняття цивільного правопорушення. Поняття цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності. Форми і види цивільно-правової

відповідальності. Звільнення від цивільно-правової відповідальності. Зміна розміру цивільно-правової відповідальності. Об'єкти майнової відповідальності.

Тема 3. Загальні положення про цивільно-правовий договір. Укладення, зміна і розірвання договору

Теоретичні конструкції цивільно-правового договору. Поняття і значення договору. Функції договору. Правове регулювання договору. Принципи свободи договору. Зміст і форма договору. Види договорів. Виконання договорів. Тлумачення договорів.

Укладення договору. Загальний порядок укладення договорів. Внесення пропозиції. Прийняття пропозиції. Особливості укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах тощо. Укладення договору через мережу Інтернет. Зміна або розірвання договору. Правові наслідки розірвання договору.

Тема 4. Договір купівлі-продажу. Договір поставки. Договір контрактації. Договір постачання енергетичними ресурсами через приєднану мережу

Типологічна характеристика та класифікація договорів про передачу майна у власність. Умови договорів про передачу майна у власність. Поняття та характеристика договору купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Форма договору купівлі-продажу. Сторони договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу та специфіка окремих з них.

Розвиток правового регулювання договору поставки. Поняття договору поставки та його юридична характеристика. Види та форма договору поставки. Сторони договору поставки. Зміст та істотні умови договору поставки. Відповідальність сторін за договором поставки.

Поняття і значення договору контрактації. Предмет, юридична характеристика та форма договору контрактації. Сторони договору контрактації. Зміст та істотні умови договору контрактації. Відповідальність сторін за договором контрактації.

Поняття договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу та його юридична характеристика. Сторони договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Види договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Зміст договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Укладення договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Відповідальність сторін у договорі постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Тема 5. Договір міни. Договір дарування . Договір ренти

Поняття договору міни та його юридична характеристика. Сторони договору міни: їх права та обов'язки. Порядок укладення договору міни. Відповідальність сторін у договорі міни.

Поняття договору дарування та його юридична характеристика. Види договору дарування. Форма договору дарування. Сторони договору дарування: їх права та обов'язки. Порядок укладення договору дарування. Пожертва. Зміна та припинення договору дарування.

Поняття договору ренти та його юридична характеристика. Види договору ренти. Сторони договору ренти. Порядок укладення договору ренти. Зміст договору ренти. Виконання договору ренти. Забезпечення виконання договору ренти. Припинення договору ренти. Відповідальність сторін у договорі ренти.

Тема 6. Договір довічного утримання (догляду)

Поняття та характеристика договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду). Виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

Змістовий модуль 1.2. Договори про передачу майна у користування та про здійснення фінансових послуг.

Тема 7. Договір підряду. Договір про надання послуг. Договір комерційної концесії (франчайзингу)

Поняття і юридична природа договору підряду. Умови договору підряду.

Види договору підряду: побутовий підряд, будівельний підряд, підряд на проектні та пошукові роботи, договір на виконання науково дослідних робіт, договір ремонту. Порядок укладення і форма договору підряду. Виконання договорів підряду. Відповідальність сторін за договором підряду.

Поняття і значення договорів з надання послуг. Система договорів договорів з надання послуг. Зміст та форма договорів з надання послуг. Відповідальність сторін за договорів з надання послуг.

Поняття договору комерційної концесії. Зміст договору комерційної концесії.

Відповідальність сторін та припинення договору комерційної концесії.

Тема 8. Транспортні договори

Поняття, юридична характеристика та значення договору перевезення.

Види договору перевезення. Зміст та форма договору перевезення. Сторони договору перевезення та їх правове становище. Відповідальність сторін за договором перевезення. Особливість окремих видів перевезення. Договір про буксирування. Договори про експлуатацію під'їздних колій, подачу та збирання вагонів. Договори про транспортне експедирування. Договір чартеру (фрахтування).

Тема 9. Страхування. Договір зберігання. Договір найму

Основні поняття страхування. Поняття та предмет договору страхування.

Форми та види страхування. Сторони в договорі страхування, обов'язки сторін.

Порядок укладення, зміни та припинення договору страхування.

Поняття договору зберігання, предмет. Види договору зберігання. Форма договору зберігання. Сторони в договорі зберігання, права та обов'язки сторін. Поняття договору складського зберігання, його об'єкт. Суб'єкти договору складського зберігання. Форма договору складського зберігання. Складські документи. Зберігання речі у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання речей пасажира під час його перевезення. Зберігання речей у готелі. Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр). Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.

Договір найму як класична конструкція римського договірного права. Договір найму (оренди) в сучасному забіжному праві. Поняття договору найму та його характеристика. Сторони договору найму. Види договору найму: прокат, оренда земельної ділянки, оренда житла, найм соціального житла, оренда транспортного засобу, лізинг. Зміст договору найму. Укладення договору найму. Виконання договору найму. Відповідальність сторін за договором найму.

Тема 10. Договір доручення. Зобов'язання з односторонніх дій. Управління майном.

Поняття та значення договору доручення. Зміст договору доручення. Припинення договору доручення.

Поняття договору комісії. Елементи договору комісії. Зміст договору комісії. Припинення договору комісії.

Передумови виникнення інституту управління майном. Сфера застосування інституту управління майном. Поняття договору управління майном. Юридична характеристика договору управління майном. Предмет договору управління майном. Сторони договору управління майном. Зміст і форма договору управління майном. Укладення, зміна та розірвання договору управління майном.

Поняття публічної обіцянки винагороди. Підстави виникнення зобов'язань із публічної обіцянки винагороди. Історія виникнення інституту ведення чужих справ без доручення. Поняття ведення чужих справ без доручення за сучасним українським законодавством. Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 11. Договір позики. Зміст кредитного договору. Договір банківського рахунку. Позичка

Виникнення й розвиток договору позики. Поняття та юридична характеристика договору позики. Зміст договору позики. Відповідальність за договором позики.

Правова природа та поняття кредитного договору. Зміст кредитного договору.

Історія виникнення договору банківського вкладу. Роль та значення кредитного договору.

Загальні положення договору банківського вкладу (депозиту). Форма договору банківського вкладу (депозиту). Зміст договору банківського вкладу (депозиту).

Поняття рахунку та договору банківського рахунку. Предмет та загальна характеристика договору банківського рахунку. Зміст договору. Договори, що супроводжують договір банківського рахунку. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Форма. Види факторингових угод. Сторони договору факторингу. Зміст договору факторингу. Поняття та форми розрахунків. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Виникнення й розвиток договірної інституту позички. Юридична характеристика договору позички. Відмінність договору позички від суміжних договорів та сфера його застосування. Проблемні питання, що виникають в процесі вивчення договору позички.

Тема 12. Позадоговірні зобов'язання

Поняття зобов'язань що виникають зі створення небезпеки. Відповідальність юридичних і фізичних осіб за створення небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну. Поняття та елементи зобов'язань із заподіяння шкоди. Деліктна відповідальність: поняття та зміст. Особливості позадоговірної відповідальності та її функції. Підстави деліктної відповідальності. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини працівника. Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади державних і громадських організацій. Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними органами. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми і недієздатними. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами. Особливості відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я і заподіяння смерті громадянину. Відповідальність за ушкодження здоров'я і смерть громадянина, який не підлягає соціальному страхуванню. Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітнього. Зміна розміру відшкодування шкоди. Компенсація моральної шкоди. Поняття зобов'язань із дій, вчинених особою без відповідних повноважень. Підстави виникнення зобов'язань, пов'язаних з рятуванням колективного та державного майна. Зобов'язання з безпідставного придбання або збереження майна.

Теми практичних занять: Тема 1. Поняття зобов'язання. Зобов'язальне право України. Виконання зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань

Поняття зобов'язань. Елементи зобов'язання. Множинність осіб в зобов'язаннях. Види зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Поняття зобов'язального права. Система

зобов'язального права. Новели зобов'язального права. Актуальні проблеми зобов'язального права.

Поняття виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання зобов'язань. Загальні положення: виконання зобов'язання третьою особою. Заміна осіб в зобов'язаннях. Особливість виконання зобов'язань при множинності осіб. Передоручення і переадресування виконання зобов'язань. Зустрічне виконання зобов'язань. Предмет виконання зобов'язання. Загальні положення про предмет виконання зобов'язань. Предмет виконання грошових зобов'язань. Спосіб виконання зобов'язань. Строк виконання зобов'язань. Місце виконання зобов'язань. Особливості виконання окремих видів зобов'язань.

Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язань. Окремі способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Притримання. Застава. Заставне право. Іпотека.

Поняття припинення зобов'язань. Система підстав припинення зобов'язань. Окремі способи припинення зобов'язання. Відступне. Зарахування. Домовленість сторін. Новація. Прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання. Поєднання боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Надати рішення тестів:

1. Загальні умови виконання зобов'язань

- а) Зобов'язання повинні виконуватися належним чином і в установлений строк відповідно до вказівок закону, акту планування, договору, а при відсутності таких вказівок - відповідно до вимог, що звичайно ставляться.
- б) Зобов'язання повинні використовуватися належним чином і в установлений строк відповідно до вказівок закону, акту планування, договору, а при відсутності таких вказівок - відповідно до вимог, що ставляться кредитором
- в) Зобов'язання не повинні виконуватися належним чином у разі знаходження боржника на лікарняному

2. Виконання зобов'язань частинами

- а) Кредитор вправі не приймати виконання зобов'язання частинами, якщо інше не передбачено законом, актом планування, договором або не впливає з суті зобов'язання.
- б) Кредитор не вправі відказатися від прийому виконання зобов'язання частинами
- в) Кредитор зобов'язаний приймати виконання зобов'язань частинами
- г) Кредитор вправі не приймати виконання зобов'язання частинами, якщо йому це вигідно

3. В разі покладення виконання зобов'язання на третю особу

- а) У цьому разі відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання не несе сторона за договором.
- б) У цьому разі відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання несе сторона за договором, з боку якої воно виникло, якщо законодавством не передбачено, що відповідальність несе безпосередній виконавець
- в) У цьому разі відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання несе безпосередній виконавець.
- г) У цьому разі відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання не несе виконавець

4. Якщо з закону, договору або з суті зобов'язання не впливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто

- а) Кредитор може прийняти виконання, запропоноване за боржника третьою особою.
- б) Кредитор не повинен приймати виконання, запропоноване за боржника третьою особою.

- в) Кредитор повинен прийняти виконання, запропоноване за боржника третьою особою.
- г) Зобов'язання може виконати батьки боржника

5.Невизначеність строку виконання зобов'язання.

- а) Якщо строк виконання зобов'язання не встановлений або визначений моментом витребування, кредитор не вправі вимагати виконання, а боржник не вправі провести виконання в будь-який час.
- б) Якщо строк виконання зобов'язання не встановлений або визначений моментом витребування, кредитор вправі вимагати виконання, а боржник вправі провести виконання в будь-який час.
- в) Якщо строк виконання зобов'язання не встановлений або визначений моментом витребування, кредитор не вправі вимагати виконання, а боржник вправі провести виконання в будь-який час
- г) Якщо строк виконання зобов'язання не встановлений або визначений моментом витребування, кредитор вправі вимагати виконання, а боржник не вправі провести виконання в будь-який час.

6. Дострокове виконання зобов'язання

- а) Боржник вправі виконати зобов'язання до строку, якщо інше не впливає із закону, договору або змісту зобов'язання.
- б) Дострокове виконання зобов'язання не допускається.
- в) Боржник може виконати зобов'язання до строку за згодою кредитора, якщо інше не впливає із закону, договору або змісту зобов'язання
- г) Боржник не вправі виконати зобов'язання до строку, якщо кредитор примусить зробити це

7. Місце виконання зобов'язання

- а) Зобов'язання повинно бути виконане в тому місці, яке зазначено в законі.
- б) Зобов'язання повинно бути виконане в тому місці, яке зазначено кредитором.
- в) Зобов'язання повинно бути виконане в тому місці, яке зазначено в законі, договорі, акті планування, на підставі якого виникло зобов'язання, або виходячи з суті зобов'язання
- г) Зобов'язання може бути виконано в тому місці, де зручніше боржнику

8. По зобов'язанню передати будівлю, якщо місце виконання зобов'язання не визначене, виконання повинно бути проведене:

- а) За місцем, визначеним рішенням суду.
- б) За місцем знаходження будівлі
- в) За місцем знаходження кредитора.
- г) За місцем знаходження боржника

9. Місце виконання зобов'язання по грошових зобов'язаннях (крім грошових зобов'язань державних, кооперативних та інших громадських організацій).

- а) За місцем проживання кредитора в момент виникнення зобов'язання, а якщо кредитор в момент виконання зобов'язання змінив місце проживання і повідомив про це боржника, то в новому місці проживання кредитора з віднесенням за рахунок кредитора всіх витрат, зв'язаних із зміною місця виконання.
- б) За місцем, узгодженим сторонами зобов'язання.
- в) За місцем проживання кредитора в момент виникнення якщо кредитор в момент виконання зобов'язання змінив місце проживання, і не повідомив про це боржника
- г) За місцем проживання боржника в момент виникнення зобов'язання.

Тема 2. Цивільно-правова відповідальність

Поняття цивільного правопорушення. Поняття цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності. Форми і види цивільно-правової

відповідальності. Звільнення від цивільно-правової відповідальності. Зміна розміру цивільно-правової відповідальності. Об'єкти майнової відповідальності.

Тема 3. Загальні положення про цивільно-правовий договір. Укладення, зміна і розірвання договору

Теоретичні конструкції цивільно-правового договору. Поняття і значення договору. Функції договору. Правове регулювання договору. Принципи свободи договору. Зміст і форма договору. Види договорів. Виконання договорів. Тлумачення договорів.

Укладення договору. Загальний порядок укладення договорів. Внесення пропозиції. Прийняття пропозиції. Особливості укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах тощо. Укладення договору через мережу Інтернет. Зміна або розірвання договору. Правові наслідки розірвання договору.

Надати рішення тестів:

1. Форма договору:

- а) Коли сторони домовились укласти договір у певній формі, він вважається укладеним з моменту надання йому обумовленої форми, хоч би за законом для даного виду договорів ця форма і не потребувалась.
- б) Форма договору в повній мірі визначається його сторонами
- в) Форма договору визначається в кожному окремому випадку
- г) Форма договору в повній мірі визначається законом.

2. Коли пропозицію укласти договір зроблено з зазначенням строку для відповіді

- а) Договір вважається укладеним, якщо особа, яка зробила пропозицію, одержала від іншої сторони відповідь про прийняття пропозиції протягом цього строку
- б) Договір вважається укладеним, якщо особа, яка зробила пропозицію, одержала від іншої сторони відповідь про прийняття пропозиції за 3 дня до закінчення цього строку.
- в) Договір вважається укладеним, якщо особа, яка зробила пропозицію, одержала від іншої сторони протягом цього строку негативну відповідь
- г) Договір вважається укладеним, якщо одна сторона вибачилася перед іншою стороною

3. Коли пропозиція укласти договір зроблена усно без зазначення строку для відповіді:

- а) Договір вважається укладеним, якщо друга сторона не заявила особі, яка зробила пропозицію, про відмову від прийняття цієї пропозиції.
- б) Договір вважається укладеним, якщо друга сторона негайно заявила особі, яка зробила пропозицію, про прийняття цієї пропозиції
- в) Договір вважається укладеним, якщо друга сторона заявила особі, яка зробила пропозицію, про прийняття цієї пропозиції.
- г) Договір вважається укладеним, якщо друга сторона у недільний термін дала згоду про укладення договору

4. Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах

- а) Відповідь про згоду укласти договір на інших, ніж було запропоновано, умовах визнається згодою, яка конкретизує зроблену пропозицію
- б) Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах, ніж було запропоновано, умовах визнається відмовою від пропозиції і в той же час новою пропозицією
- в) Відповідь про згоду укласти договір на інших, ніж було запропоновано, умовах визнається згодою, яка не конкретизує зроблену пропозицію
- г) Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах, ніж було запропоновано, умовах не вважається пропозицією

5. Договір на користь третьої особи.

- а) Якщо особа, яка уклала договір, обумовила виконання зобов'язання, що виникло з договору, третій особі, то, якщо інше не передбачено в договорі і не впливає з його змісту, виконання може вимагати як особа, що уклала договір, так і третя особа, на

користь якої виговорено виконання.

б) Якщо особа, яка уклала договір, обумовила виконання зобов'язання, що виникло з договору, третій особі, то виконання може вимагати тільки особа, що уклала договір

в) Якщо особа, яка уклала договір, обумовила виконання зобов'язання, що виникло з договору, третій особі, то виконання може вимагати тільки третя особа, на користь якої виговорено виконання.

г) Якщо особа, яка уклала договір, обумовила виконання зобов'язання, що виникло з договору, третій особі, то виконання можуть вимагати зацікавлені особи

6. Якщо особа, на користь якої укладено договір, відмовилась від права, наданого їй за договором:

а) То особа, що уклала договір, може скористатися цим правом в будь-якому випадку

б) То особа, що уклала договір, може скористатися цим правом, якщо не отримала заперечень проти цього від особи, яка відмовилась

в) То особа повинна отримати все належне за договором

г) То особа, що уклала договір, може скористатися цим правом, коли це не суперечить змістові договору

Тема 4. Договір купівлі-продажу. Договір поставки. Договір контрактації. Договір постачання енергетичними ресурсами через приєднану мережу

Типологічна характеристика та класифікація договорів про передачу майна у власність. Умови договорів про передачу майна у власність. Поняття та характеристика договору купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Форма договору купівлі-продажу. Сторони договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу. Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу та специфіка окремих з них.

Розвиток правового регулювання договору поставки. Поняття договору поставки та його юридична характеристика. Види та форма договору поставки. Сторони договору поставки. Зміст та істотні умови договору поставки. Відповідальність сторін за договором поставки.

Поняття і значення договору контрактації. Предмет, юридична характеристика та форма договору контрактації. Сторони договору контрактації. Зміст та істотні умови договору контрактації. Відповідальність сторін за договором контрактації.

Поняття договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу та його юридична характеристика. Сторони договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Види договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Зміст договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Укладення договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Відповідальність сторін у договорі постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

1. Громадянин Семенюк купив у громадянина Шаповалова будинок. Через місяць після належного оформлення договору купівлі-продажу покупець звернувся з позовом про його розірвання або зменшення покупної ціни під приводом того, що попередній власник навмисне приховав недоліки будинку, якій потребує капітального ремонту. У двох кімнатах необхідно замінити підлогу, віконні рами, провести малярні роботи, в деяких місцях замінити стропила. Продавець проти позову заперечував, посилаючись на те, що до укладення договору громадянин Семенюк протягом 4 місяців мешкав у будинку як наймач та мав змогу з'ясувати його стан.

Чи обґрунтована вимога Семенюка? Як вирішити спір?

2. Згідно договору купівлі-продажу, укладеного ТОВ «Електро» і магазином «Львів», об'єднання мало передати магазину 50 одиниць телевізорів. Умовою договору була попередня оплата придбаного товару і передача його на складі продавця. Отримавши гроші на свій рахунок 20 жовтня 2020 р., продавець повідомив покупця, що товар знаходиться на складі, де його можна отримати щоденно з 9 до 18 годин.³ Явившись за товаром 23 жовтня 2020 р., покупець дізнався, що на складі була пожежа, в результаті якої частина телевізорів згоріла, а частина була пошкоджена. Продавець відмовився замінити товар, вважаючи виконаними свої зобов'язання. Магазин звернувся з позовом до суду. Яке рішення має прийняти суд? Чи зміниться рішення, якщо покупець звернувся б за товаром в день, коли йому було повідомлено про передачу товару на склад для відвантаження?

3. Гриньов вирішив шантажувати свого знайомого Вишнякова, якому давав в оренду автомобіль, яким володіє на праві власності. Вишняков повернув автомобіль і розрахувався з Гриньовим за оренду автомобіля в повному обсязі. Гриньова та сума орендної плати про яку домовлялися раніше не влаштовувала, тому він подав заяву в суд про відшкодування моральної шкоди, заподіяної Вишняковим в результаті недобросовісного користування автомобілем. Суд прийняв позовну заяву. Назвіть суб'єктів правовідносин. З яких правовідносин виник спір, яким правом дані правовідносини регулюються?

Тема 5. Договір міни. Договір дарування. Договір ренти

Поняття договору міни та його юридична характеристика. Сторони договору міни: їх права та обов'язки. Порядок укладення договору міни. Відповідальність сторін у договорі міни.

Поняття договору дарування та його юридична характеристика. Види договору дарування. Форма договору дарування. Сторони договору дарування: їх права та обов'язки. Порядок укладення договору дарування. Пожертва. Зміна та припинення договору дарування.

Поняття договору ренти та його юридична характеристика. Види договору ренти. Сторони договору ренти. Порядок укладення договору ренти. Зміст договору ренти. Виконання договору ренти. Забезпечення виконання договору ренти. Припинення договору ренти. Відповідальність сторін у договорі ренти.

Задача для рішення

1. Марія Рукова звернулася до суду з позовом про визнання договору дарування недійсним. Позивачка вказала, що 25 листопада 2019 року помер її син, після смерті якого його дружина Галина Рукова почала оформляти документи для укладення договору дарування, за яким Марія Роїк передавала їй у власність житловий будинок з господарськими спорудами. При цьому колишня невістка обіцяла доглядати Марію. Однак, після укладення договору дарування Галина змінила своє ставлення до неї, почала її ображати, ніякої матеріальної допомоги їй не надавала, взагалі створила нестерпні умови для проживання, через що Марія Рукова вимушена проживати у родичів, доступу до свого житла не має. Крім того, у договорі дарування будинку нотаріус зазначив відповідачку як її дочку, хоча остання не є такою. Позивачка просила визнати договір дарування недійсним, у зв'язку з обманом її зі сторони відповідачки.

2. У березні 2019 року Романюк звернувся до суду з позовом до Ш. та Я. про визнання договору міни недійсним. Позовні вимоги мотивував тим, що йому на праві власності належать 50% приміщення магазину, а 50% зазначеного приміщення належало Ш., який 4 жовтня 2018 року уклав з Як. договір міни зазначеного приміщення магазину на двокімнатну квартиру. Романюк, посиляється на те, що він є співвласником зазначеного приміщення, тому має переважне право на його придбання, просив визнати договір міни недійсним та

перевести на нього права та обов'язки покупця за зазначеним правочином. Чи буде у даному випадку застосовуватись положення про переважне право купівлі співвласником частини майна, що є об'єктом спільної часткової власності? Яке рішення винесе суд?

3. Адвокат Сидоренко вирішив подарувати своєму племіннику Радченку бібліотеку юридичної літератури 18-19 століття до дня закінчення навчання на юридичному факультеті. Про своє рішення Сидоренко повідомив рідним: дружині і дочці, а також написав листа племіннику Радченку. До передачі книг обдарованому дарувальник помер. Донька останнього відмовилась передати бібліотеку Радченку і попросила сплатити за неї 150 000 грн. Радченко заперечував проти сплати грошей, пославшись на лист, в якому вказувалось, що бібліотеку йому подаровано. Донька Сидоренка послалась на заповіт свого батька, в якому сказано, що вона є спадкоємцем всього майна. Як вирішити спір, який виник між донькою померлого Сидоренка і Радченком?

4. 25 грудня 2021 р. на запрошення Григорія відсвяткувати із ним день народження прийшов Михайло. У присутності гостей Михайло урочисто подарував Григорію 4 тис. гривень. При цьому слід зазначити, що всі гості бачили, як Михайло вийняв із конверта чотири грошові знаки номіналом по 1000 грн. кожний. 27 грудня дружина Михайла, дізнавшись про зроблений Григорію подарунок, влаштувала скандал і поставила вимогу перед чоловіком про повернення назад грошей. Вона вважала, що гроші можна повернути, оскільки договір дарування валютних цінностей укладено у неналежній формі. У зв'язку з тим, що на вимогу Михайла Григорій відмовився повернути гроші, перший звернувся до суду з позовом, у якому вимагав примусити Григорія до повернення грошей, як таких, які були отримані за недійсним (нікчемним) договором дарування. У свою чергу Григорій звернувся до суду з позовом, у якому просив суд визнати договір про дарування валютних цінностей дійсним. Назвіть сторони спору. Дайте перелік прав та обов'язків для сторін, які впливають із умов задачі.

Тема 6. Договір довічного утримання (догляду)

Поняття та характеристика договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду). Виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

Пенсіонерка Боброва уклала з Іванчуком договір купівлі-продажу житлового будинку з умовою довічного утримання продавця. За цим договором Боброва передала Іванчуку у власність житловий будинок, що їй належав, а Іванчук зобов'язався надавати Бобровій до кінця її життя матеріальну допомогу в натурі - ізольовану кімнату для проживання, їжу, догляд і необхідну допомогу.

Однак через рік Іванчук тяжко захворів і довгий час знаходився на лікуванні в лікарні. Після повернення з лікарні він отримав інвалідність II групи. У зв'язку з тим, що Іванчук практично майже припинив надавати Бобровій матеріальну допомогу, вона звернулася до суду з позовом про розірвання договору і про повернення їй житлового будинку.

На яких підставах може бути розірваний договір купівлі-продажу житлового будинку з умовою довічного утримання продавця? Чи підлягає задоволенню позов Бобрової?

Змістовий модуль 1.2. Договори про передачу майна у користування та про здійснення фінансових послуг.

Тема 7. Договір підряду. Договір про надання послуг. Договір комерційної концесії (франчайзингу)

Поняття і юридична природа договору підряду. Умови договору підряду.

Види договору підряду: побутовий підряд, будівельний підряд, підряд на проєктні та пошукові роботи, договір на виконання науково дослідних робіт, договір ремонту. Порядок укладення і форма договору підряду. Виконання договорів підряду. Відповідальність сторін за договором підряду.

Поняття і значення договорів з надання послуг. Система договорів договорів з надання послуг. Зміст та форма договорів з надання послуг. Відповідальність сторін за договорів з надання послуг.

Поняття договору комерційної концесії. Зміст договору комерційної концесії.

Відповідальність сторін та припинення договору комерційної концесії.

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

1. Громадянин Кірчев уклав з громадянами Петренко та Лящовим договір про побудову гаража. В договорі зазначалося, що позов з приводу відхилення підрядчика від умов договору, що погіршують роботу, може бути пред'явлений протягом одного року з дня прийняття роботи.

Встановіть, чи присутні в даному випадку порушення норм, які регулюють позовну давність. Надайте характеристику договору підряду.

Тема 8. Транспортні договори

Поняття, юридична характеристика та значення договору перевезення.

Види договору перевезення. Зміст та форма договору перевезення. Сторони договору перевезення та їх правове становище. Відповідальність сторін за договором перевезення. Особливості окремих видів перевезення. Договір про буксирування. Договори про експлуатацію під'їздних колій, подачу та збирання вагонів. Договори про транспортне експедирування. Договір чартеру (фрахтування).

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

Між сільхозпідприємством "Прогрес" і Управлінням залізниці було укладено договір на перевезення 40 т. помідорів свіжого врожаю овочепереробному заводу. Подано 2 вагони, які були повністю завантажені. На станції призначення при прийнятті вантажу було виявлено повну непридатність помідорів для переробки. В акті експертизи, проведеної на вимогу одержувача, зазначено, що помідори забруднено залишками і випарами міндобри. Тому продукція не може бути використана через загрозу отруєння і підлягає знищенню.

Кому належить право вимагати відшкодування збитків? Хто є суб'єктом відповідальності за збитки завдані сільхозпідприємству "Прогрес".

Тема 9. Страхування. Договір зберігання. Договір найму

Основні поняття страхування. Поняття та предмет договору страхування.

Форми та види страхування. Сторони в договорі страхування, обов'язки сторін.

Порядок укладення, зміни та припинення договору страхування.

Поняття договору зберігання, предмет. Види договору зберігання. Форма договору зберігання. Сторони в договорі зберігання, права та обов'язки сторін. Поняття договору складського зберігання, його об'єкт. Суб'єкти договору складського зберігання. Форма договору складського зберігання. Складські документи. Зберігання речі у ломбарді.

Зберігання цінностей у банку. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання речей пасажира під час його

перевезення. Зберігання речей у готелі. Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр). Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.

Договір найму як класична конструкція римського договірної права. Договір найму (оренди) в сучасному забіжному праві. Поняття договору найму та його характеристика. Сторони договору найму. Види договору найму: прокат, оренда земельної ділянки, оренда житла, найм соціального житла, оренда транспортного засобу, лізинг. Зміст договору найму. Укладення договору найму. Виконання договору найму. Відповідальність сторін за договором найму.

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

Страхова організація пред'явила позов Костіну про стягнення 10000 грн. на відшкодування платежів, проведених Гур'єву. Як вказала в позовній заяві страхова організація регресна вимога базується на тому, що з вини Костіна у квартиру Гур'єва протекла гаряча вода, яка зіпсувала два килими. Страхова організація виплатила Гур'єву страхове відшкодування у сумі 10000 грн. і вимагає компенсації цієї суми Костіним. Під час розгляду позову виявилось, що в акті про загибель застрахованого майна, наданим страховою організацією, вказувалося, що з вини Костіна у ванній кімнаті був залишений відкритим водопровідний кран і це призвело до протікання гарячої води у квартиру Гур'єва. Під час розгляду справи виникло питання про зміст і правильність складання страхового акту, так як виявилось, що Гур'єв в момент його оформлення перебував на стаціонарному лікуванні у лікарні. Члени його сім'ї - дружина і брат, котрі проживали разом з ним, до складання акту залучені не були. Акт був складений через п'ять днів після заяви страхувальника заступником начальника страхової організації в присутності страхового агента і потерпілого. В акті відсутні свідчення про те, що він складений у присутності родини Гур'єва або ж за її участі. Крім того, як видно з заяви Гур'єва про настання страхового випадку, Костін у момент події перебував у своїй квартирі і повідомив про раптовий вихід з ладу батареї центрального опалення. Заява Костіна про ремонт батареї центрального опалення підтверджується випискою з книги записів звернень мешканців будинку у - диспетчерську за ремонтом будинкового обладнання.

Який договір страхування був укладений Гур'євим? Чи настав страховий випадок? Чи належним чином було складено акт про загибель майна? Чи можливо задовольнити даний регресний позов?

2. Смирнова пред'явила до суду позов до Федорової про витребування майна, яке належить їй на праві власності і було передано Федорової на зберігання. Сафонова, дізнавшись про цю справу, вважаючи, що право власності на дане майно належить їй, і маючи намір вступити в справу як третя особа, але ще не подавши заяву про вступ у справу, звернулася до суду з проханням надати їй для ознайомлення дану справу. Суддя в проханні відмовив. Чи правомірні дії судді? Вкажіть процесуальне положення учасників та вид провадження по справі.
3. Примаров з дружиною та неповнолітньою дочкою як інвалід 2 групи винаймав соціальне житло у м. Київ. 4 березня сім'я разом з дитячим будинком, де працювала дружина Примарова виїхали до Франції. Після стабілізації ситуації у Києві, звільнившись з роботи вони повернулись до Києва, де їх чекала купа квитанцій за оплату комунальних послуг та оренду житла. Крім того була вимога стосовно розірвання договору оренди так як вони не проживали в будинку та не платили гроші на протязі 3х місяців. Дайте правову оцінку ситуації.
4. Після розлучення, сім'я Петрових продовжувала мешкати в двокімнатній квартирі, що була надана чоловікові як службова. Дружина на цій підставі відмовилась сплачувати комунальні платежі мотивуючи малою сумою платежів у порівнянні з заробітною

платою чоловіка та неможливістю самостійно винаймати житло. Дайте правову оцінку ситуації. Ви адвокат чоловіка, дружини

Тема 10. Договір доручення. Зобов'язання з односторонніх дій. Управління майном.

Поняття та значення договору доручення. Зміст договору доручення. Припинення договору доручення.

Поняття договору комісії. Елементи договору комісії. Зміст договору комісії. Припинення договору комісії.

Передумови виникнення інституту управління майном. Сфера застосування інституту управління майном. Поняття договору управління майном. Юридична характеристика договору управління майном. Предмет договору управління майном. Сторони договору управління майном. Зміст і форма договору управління майном. Укладення, зміна та розірвання договору управління майном.

Поняття публічної обіцянки винагороди. Підстави виникнення зобов'язань із публічної обіцянки винагороди. Історія виникнення інституту ведення чужих справ без доручення. Поняття ведення чужих справ без доручення за сучасним українським законодавством. Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 11. Договір позики. Зміст кредитного договору. Договір банківського рахунку. Позичка

Виникнення й розвиток договору позики. Поняття та юридична характеристика договору позики. Зміст договору позики. Відповідальність за договором позики.

Правова природа та поняття кредитного договору. Зміст кредитного договору.

Історія виникнення договору банківського вкладу. Роль та значення кредитного договору.

Загальні положення договору банківського вкладу (депозиту). Форма договору банківського вкладу (депозиту). Зміст договору банківського вкладу (депозиту).

Поняття рахунку та договору банківського рахунку. Предмет та загальна характеристика договору банківського рахунку. Зміст договору. Договори, що супроводжують договір банківського рахунку. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Форма. Види факторингових угод. Сторони договору факторингу. Зміст договору факторингу. Поняття та форми розрахунків. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Виникнення й розвиток договірної інституту позички. Юридична характеристика договору позички. Відмінність договору позички від суміжних договорів та сфера його застосування. Проблемні питання, що виникають в процесі вивчення договору позички.

1. Задача з рішенням для обговорення

Банк АТ КБ «ПриватБанк» надав громадянину Павліченку кредит у розмірі 150 тис. грн. Під заставу 3х кімнатної квартири. Павліченко зобов'язався погасити кредит не пізніше ніж через 3 роки після укладення договору.

Оскільки у встановлений термін борг не було повернено Банк пред'явив умови Павліченку щодо стягнення на предмет застави. Але дружина Павліченко Ірина, мотивуючись тим, що квартира є спільною сумісною власністю і вона не надавала згоди на заставу квартири, спростувала пред'яву Банку.

Вирішити справу.

- 1) Чи міг Павліченко без згоди дружини надати квартиру у заставу? Чи правомірні дії дружини?
- 2) Якої процедури повинен був дотримуватися Павліченко при заставі квартири?
- 3) Які правові наслідки для учасників справи?

Рішення

Відносини, що викладені в умовах завдання, регулюються Цивільним кодексом України, зокрема Книгою V Зобов'язальне право, Главою 49 Забезпечення виконання зобов'язання (статтями 366, 368, 369, 371, 572, 577, 584, 589); Сімейним кодексом України, зокрема Розділом II Шлюб. Права та обов'язки подружжя, Главою 8 Право спільної сумісної власності подружжя (статтями 61, 63, 65, 66, 67); Законами України «Про заставу» від 02.10.1992 року, а саме Розділ I ст.6; «Про нотаріат» від 02.09.1993, а саме Розділ III Правила вчинення нотаріальних дій, Глава 5. Посвідчення правочинів, стаття 55; Судова практика:

«Виконання зобов'язань у практиці Касаційного цивільного суду» від 11 червня 2021 року; Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо розгляду справ у спорах, що виникають із розподілу майна подружжя;

Учасниками правовідносин, що склалися за умовами завдання, є: Павліченко – ФО, заставодавець; Ірина – ФО, дружина Павліченка, співвласниця майна, 3 – х кімнатної квартири. АТ КБ «ПриватБанк» - ЮО, заставодержатель.

Змістом цих правовідносин є такий вид забезпечення виконання зобов'язання як застава, та предмет застави, а також спільна сумісна власність подружжя. В силу застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, а також в інших випадках, встановлених законом, одержати

задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави). Спільна сумісна власність – це майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу).

1) Чи міг Павліченко без згоди дружини надати квартиру у заставу? Чи правомірні дії дружини?

Починаючи з того, що у ЦКУ, у ч. 3 ст. 368 зазначено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, є їхньою спільною сумісною власністю, якщо інше не встановлено договором або законом. За ч. 1,2, ст. 369 ЦКУ, співвласники користуються і володіють майном спільно, а розпорядження майном здійснюється за згодою всіх співвласників. У разі вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном вважається, що він вчинений за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом.

За ч. 4 ст. 369 ЦКУ, Правочин щодо розпорядження спільним майном, вчинений одним із співвласників, може бути визнаний судом недійсним за позовом іншого співвласника у разі відсутності у співвласника, який вчинив правочин, необхідних повноважень.

У Сімейному кодексі, зазначено, що відповідно до ст. 68 дружина та чоловік мають рівні права на володіння, користування і розпорядження майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності. Відповідно до ст. 66 СКУ подружжя має право домовитись між собою про порядок користування майном, що знаходиться у спільній сумісній власності. Ч. 3 ст. 65 СК дає підстави вважати, що письмова згода другого з подружжя подається у будь-якому випадку при передачі майна у заставу, навіть якщо договір застави і не підлягає нотаріальному посвідченню, оскільки за ч. 3 ст. 65 СК письмова згода другого з подружжя вимагається при укладенні усіх договорів з приводу цінного майна.

Отже, дії дружини правомірні відповідно до ч. 2 ст. 369 ЦКУ. За частиною 4 цієї ж статті, суд може визнати заставу квартири недійсною, так як дії чоловіка не правомірні, бо як заставу він вніс всю квартиру, а не лише свою частку.

2) Якої процедури повинен був дотримуватися Павліченко при заставі квартири?

За ст.572 ЦКУ В силу застави кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, а також в інших випадках, встановлених законом, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави).

За ч.1 ст.577 ЦКУ Якщо предметом застави є нерухоме майно, а також в інших випадках, встановлених законом, договір застави підлягає нотаріальному посвідченню, крім випадків, установлених законом. Нотаріально посвідчувати договір застави обов'язково тоді, коли предмет застави — нерухоме майно, транспортні засоби, космічні об'єкти. Договір застави як нотаріальна дія залежно від предмета застави має певне місце його посвідчення. Договір застави нерухомого майна посвідчується за місцем знаходження майна, договір застави транспортних засобів чи космічних об'єктів — за місцем реєстрації цих засобів та об'єктів.

За ч.1 ст.584 ЦКУ (ч.1 ст.12 ЗУ «Про заставу») У договорі застави визначаються суть, розмір і строк (термін) виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, та (або) посилення на договір чи інший правочин, яким встановлено основне зобов'язання, подається опис предмета застави, а також визначаються інші умови, погоджені сторонами договору.

За ст.55 ЗУ «Про нотаріат» Договори про заставу майна, що підлягає реєстрації, крім випадків, встановлених статтею 38 Закону України «Про іпотеку» посвідчуються за умови подання документів, що підтверджують право власності на майно, що заставляється, або за наявності державної реєстрації права власності на таке майно у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. У разі застави майбутнього майна або створення забезпечувального обтяження в майбутньому майні нотаріусу надаються документи, що підтверджують наявність прав на набуття такого майна у власність у майбутньому.

3) Які правові наслідки для учасників справи?

Отже, стосовно правових наслідків для Павліченко. Згідно з вищесказаними статтям 368, 369 ЦКУ, 65, 66 СКУ він не мав права заставляти квартиру без згоди на це своєї дружини.

Тобто, вже спочатку не було дотримано правильної процедури застави нерухомого майна, як трьохкімнатної квартири. Правочин не відповідав вимогам законодавства.

Правові наслідки для дружини. Вона може оскаржити діяння свого чоловіка, адже це прямо прописано у ЦКУ, а саме частина 2 ст.369 - Розпоряджання майном, що є у спільній сумісній власності за згодою дружини Павличенка; частина друга статті 65 СКУ - дружина має право на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним як такого, що укладений другим із подружжя без її згоди. Звісно, в інтересі дружини – не залишитися без квартири.

А стосовно правових наслідків для банку – тут треба зазначити наступні моменти: так, за загальним правилом банк діє правомірно, що набуває право на стягнення квартири, про це свідчить стаття 589 ЦКУ. Але в даному випадку процедура застави квартири спочатку була неправильно визначена, як про це докладено вище. Але, знов, і банк теж повинен захищати свої інтереси і повернути кошти. Він теж може оскаржити це до суду. І тоді може вийти наступна ситуація. Суд може зобов'язати Павличенка виділити свою частку майна із спільної сумісної власності, тобто з квартири. Таким чином виконати зобов'язання. До речі, ч.1 ст.371 ЦКУ

Кредитор співвласника майна, що є у спільній сумісній власності, у разі недостатності у нього іншого майна, на яке може бути звернене стягнення, може пред'явити позов про

виділ частки із спільного майна в натурі для звернення стягнення на неї, крім випадків, установлених законом.

Частина 2 ст.371ЦКУ Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності, для звернення стягнення на неї здійснюється у порядку, встановленому статтею 366 Цивільного кодексу

України. Ст. 366 проголошує - якщо виділ в натурі частки із спільного майна має наслідком зміну його призначення або проти цього заперечують інші співвласники, спір вирішується судом. Абзац 2 ч.2 ст.366 У разі відмови боржника від продажу своєї частки у праві спільної часткової власності або відмови інших співвласників від придбання частки боржника кредитор має право вимагати продажу цієї частки з публічних торгів або переведення на нього прав та обов'язків співвласника-боржника, з проведенням відповідного перерахунку.

2. Кримов видав довіреність своїй дружині Макаровій на отримання грошового вкладу в районному відділенні Ощадбанку. Після смерті довірителя мати Кримова (як спадкоємець) заявила в суді позов до Макарової про витребування у останньої отриманого нею на ім'я померлого грошового внеску. Суд задовільнив позов. У апеляційній скарзі відповідач, не погоджуючись з рішенням суду, вказала на те, що оскільки Кримов (її чоловік) видав їй довіреність на отримання внеску без будь-яких обмежень, вона набувала право розпоряджатися внеском на свій розсуд і тому грошима розпорядилася на особисті потреби.

Дайте юридичну оцінку доводам сторін.

Надати рішення тестів:

1. Предмет договору факторингу

- а) послуги;
- б) право грошової вимоги, строк платежу за якою настав (наявна вимога), а також право вимоги, яке виникне у майбутньому (майбутня вимога);
- в) роботи;
- г) майнові права

2.Сторони договору факторингу

- а) фактор і клієнт;
- б) відчужувач і одержувач;
- в) фактор і одержувач;
- г) кредитор і боржник

3. Факторингова угода буває

- а) відклична і безвідклична;
- б) покрита і непокрита;
- в) регресна і безрегресна;
- г) регулярна і іррегулярна

4.За дійсність грошової вимоги право якої відступається за договором факторингу відповідає

- а) фактор;
- б) клієнт;
- в) одержувач;
- г) відчужувач

Тема 12. Позадовісні зобов'язання

Поняття зобов'язань що виникають зі створення небезпеки. Відповідальність юридичних і фізичних осіб за створення небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну. Поняття та елементи зобов'язань із заподіяння шкоди. Деліктна відповідальність: поняття та зміст. Особливості позадовісної

відповідальності та її функції. Підстави деліктної відповідальності. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини працівника. Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади державних і громадських організацій. Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними органами. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми і недієздатними. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами. Особливості відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я і заподіяння смерті громадянину. Відповідальність за ушкодження здоров'я і смерть громадянина, який не підлягає соціальному страхуванню. Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітнього. Зміна розміру відшкодування шкоди. Компенсація моральної шкоди. Поняття зобов'язань із дій, вчинених особою без відповідних повноважень. Підстави виникнення зобов'язань, пов'язаних з рятуванням колективного та державного майна. Зобов'язання з безпідставного придбання або збереження майна.

Вирішити задачу з використанням чинного законодавства, судової практики, даючи відповіді на поставлені запитання:

Кримов А.С. збив автомобілем через свою неуважність 12-річного Діму та той отримав ушкодження. Батько Діми Курганський В.В. в інтересах сина пред'явив позов суду про стягнення з Северова, збитків завданих здоров'ю Діми.

Назвіть суб'єктів правовідносин. Чи правомірні дії Курганського?

Решити тест:

Який закон застосовується до зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди:

а) До зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди, застосовується закон місця розгляду спору.

б) До зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди, застосовується закон місця заподіяння шкоди.

в) До зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди, застосовується закон місця розгляду спору, а за клопотанням потерпілого - закон місця заподіяння шкоди.

г) До зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди, застосовується закон місця проживання заподіювача шкоди

Варіанти контрольних робіт для виконання підсумкової модульної роботи

Ці завдання передбачають письмові відповіді на запитання одного з варіантів. Контрольна робота має титульний лист, який відповідним чином оформлений: зазначені прізвище, ім'я та по-батькові студента, номер групи, курс, факультет, кафедра, назва дисципліни, по якій виконується контрольна робота, зазначаються прізвище, ім'я та по-батькові викладача.

Виконання контрольної роботи передбачає ретельне вивчення нормативного та теоретичного матеріалу з цієї дисципліни. При відповіді на запитання, які здобувачеві були задані, він має робити посилання на нормативні джерела.

Здобувачі вищої освіти вибирають варіант, в залежності від літери на яку починається прізвище. Всього запропоновано десять варіантів.

Варіант 1. (За прізвищем з літери А до Б)

1. Компенсація моральної шкоди.
2. Поняття зобов'язань із дій, вчинених особою без відповідних повноважень.
3. Особливості виконання окремих видів зобов'язань.

Варіант 2 (За прізвищем з літери В до Г)

1. Зміст договору факторингу.

- 2.Поняття та форми розрахунків.
3. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки.

Варіант 3 (За прізвищем з літери Д до Ж)

1. Припинення договору комісії.
- 2.Передумови виникнення інституту управління майном.
3. Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми і недієздатними.

Варіант4 (За прізвищем з літери З до К)

1. Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.
- 2.Договір найму як класична конструкція римського договірного права.
3. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами.

Варіант5 (За прізвищем з літери Л до Н)

1. Договір чартеру (фрахтування).
- 2.Основні поняття страхування.
3. Підстави деліктної відповідальності.

Варіант 6 (За прізвищем з літери О до Р)

- 1.Відповідальність сторін за договорів з надання послуг.
- 2.Поняття договору комерційної концесії.
3. Правова природа та поняття кредитного договору.

Варіант7 (За прізвищем з літери С до У)

1. Укладення, зміна та розірвання договору управління майном.
- 2.Поняття публічної обіцянки винагороди.
3. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини працівника.

Варіант 8 (За прізвищем з літери Ф до Ц)

1. Відповідальність сторін у договорі ренти.
- 2.Поняття та характеристика договору довічного утримання (догляду).
- 3.Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади державних і громадських організацій

Варіант 9 (За прізвищем з літери Ч до Е)

1. Умови договорів про передачу майна у власність.
- 2.Поняття та характеристика договору купівлі-продажу.
3. Відповідальність сторін за договором перевезення.

Варіант 10 (За прізвищем з літери Ю до Я)

1. Загальний порядок укладення договорів.
2. Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітнього.
3. Розрахунки за акредитивом.

Індивідуальні завдання

Виконання реферату є одним із практичних форм навчального процесу, які пов'язані з самостійним вивченням здобувачами курсу аграрного права. Такі форми навчальної роботи дозволяють здобувачам отримати, закріпити і поглибити теоретичні знання з основних проблем усієї навчальної дисципліни.

Виконаний реферат дозволяє з'ясувати рівень теоретичної підготовки здобувача, а головне - його вміння самостійно і творчо працювати з літературними джерелами, правильно аналізувати, тлумачити і застосовувати чинне законодавство.

Написання реферату необхідно розпочинати з підбору і вивчення законодавчих та нормативних актів та спеціальної наукової літератури з рекомендованої теми. В умовах активного законотворчого процесу в Україні здобувачам необхідно уважно слідкувати за змінами в законодавстві.

Тема реферату обирається відповідно до наведеного переліку. За обсягом реферат повинен бути не менше 10-15 сторінок друкованого тексту. В структурному відношенні реферат повинен мати: зміст, вступ, основну частину, висновок, список використаних джерел.

Зміст роботи повинен свідчити про те, що здобувач вивчив відповідний нормативний матеріал та літературні джерела, правильно аналізує закони, здатний змістовно та юридично грамотно викласти свої думки, робити необхідні висновки і обґрунтовувати свою позицію з дискусійних питань теми. В роботі повинні бути посилання по тексту на відповідні літературні джерела, що використані при висвітленні теми.

Недбало виконані і оформлені роботи, а також однакові за змістом повертаються здобувачам. Якщо реферат оцінюється позитивно, то він підлягає захисту.

Теми рефератів (5 семестр)

- 1.Поняття виконання зобов'язань.
2. Виконання зобов'язання належними сторонами.
- 3.Способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка.
- 4.Способи забезпечення виконання зобов'язань. Притримання.
- 5.Способи забезпечення виконання зобов'язань. Застава.
- 6.Способи забезпечення виконання зобов'язань. Завдаток.
- 7.Способи забезпечення виконання зобов'язань. Поручка.
- 8.Система підставприпиненнязобов'язань.
- 9.Новація як спосіб припинення зобов'язання.
- 10.Поняття і значення договору.
- 11.Порядок укладання договору.
- 12.Підстави для зміни або розірвання договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору.
- 13.Вирішення переддоговірних спорів
- 14.Істотні умови договору купівлі-продажу.
- 15.Відповідальністьсторін за договором купівлі-продажу
- 16.Поняття договору міни та йогоюридична характеристика
- 17.Поняття договору дарування та йогоюридична характеристика.
- 18.Поняття договору поставки та йогоюридична характеристика.Види та форма договору поставки
- 19.Зміст та істотніумови договору поставки.
- 20.Предмет, юридична характеристика та форма договору контрактації.
- 21.Поняття та характеристика договору довічногоутримання (догляду).
- 22Поняття договору ренти та йогоюридична характеристика. Види договору ренти.
- 23.Поняття і юридична природа договору підряду.
- 24.Виконання договорів підряду
- 25.Умови договору підряду.
- 26.Поняття договору комерційної концесії. Зміст договору комерційної концесії.
- 27.Зміст та форма договору перевезення
- 28.Особливістьокремихвидівперевезення.
- 29.Відповідальністьсторін за договором перевезення.
- 30.Договір чартеру (фрахтування).
- 31.Поняття та предмет договору страхування.Форми та видистрахування.
- 32.Поняття договору зберігання, предмет договору зберігання.
- 33.Види договору зберігання
- 34.Поняття договору складськогозберігання, йогооб'єкт.
- 35.Суб'єкти договору складськогозберігання.

- 36.Поняття договору найму та його характеристика.
- 37.Поняття та значення договору доручення.
- 38.Зміст договору доручення.
- 39.Юридична характеристика договору управління майном. Предмет договору управління майном
- 40.Поняття публічної обіцянки винагороди.
- 41.Загальні положення договору банківського вкладу (депозиту).
- 42.Юридична характеристика договору позички.
- 43.Поняття рахунку та договору банківського рахунку.
- 44.Поняття та юридична характеристика договору позики.
- 45.Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах.
- 46.Фьючерсні та форвардні договори. Їх відміна від попереднього договору.
- 47.Позадоговірна відповідальність в цивільному праві.
- 48.Поняття зобов'язань що виникають зі створення небезпеки.
- 49.Поняття та елементи зобов'язань із заподіяння шкоди.
- 50.Особливості відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я і заподіяння смерті громадянину
- 51.Відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну.
- 52.Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми і недієздатними.

Питання до іспиту(заліку)

- Поняття зобов'язань.
- Елементи зобов'язання.
- Множинність осіб в зобов'язаннях.
- Види зобов'язань.
- Підстави виникнення зобов'язань.
- Поняття зобов'язального права.
- Система зобов'язального права.
- Новели зобов'язального права.
- Актуальні проблеми зобов'язального права.
- Поняття виконання зобов'язань.
- Принципи виконання зобов'язань.
- Суб'єкти виконання зобов'язань.
- Загальні положення: виконання зобов'язання третьою особою. Заміна осіб в зобов'язаннях.
- Особливість виконання зобов'язань при множинності осіб. Передоручення і переадресування виконання зобов'язань.
- Зустрічне виконання зобов'язань.
- Предмет виконання зобов'язання.
- Загальні положення про предмет виконання зобов'язань.
- Предмет виконання грошових зобов'язань.
- Спосіб виконання зобов'язань.
- Строк виконання зобов'язань.
- Місце виконання зобов'язань.
- Особливості виконання окремих видів зобов'язань.
- Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язань.
- Окремі способи забезпечення виконання зобов'язань.
- Неустойка.

Завдаток.
Порука.
Гарантія.
Притримання.
Застава. Заставне право.
Іпотека.
Поняття припинення зобов'язань.
Система підстав припинення зобов'язань.
Окремі способи припинення зобов'язання.
Відступне.
Зарахування.
Домовленість сторін.
Новація.
Прощення боргу.
Неможливість виконання зобов'язання.
Поєднання боржника і кредитора в одній особі.
Припинення зобов'язання смертю фізичної особи.
Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.
Поняття цивільного правопорушення.
Поняття цивільно-правової відповідальності.
Функції цивільно-правової відповідальності.
Форми і види цивільно-правової відповідальності.
Звільнення від цивільно-правової відповідальності.
Зміна розміру цивільно-правової відповідальності.
Об'єкти майнової відповідальності.
Теоретичні конструкції цивільно-правового договору.
Поняття і значення договору.
Функції договору. Правове регулювання договору.
Принципи свободи договору.
Зміст і форма договору.
Види договорів.
Виконання договорів.
Тлумачення договорів.
Укладення договору.
Загальний порядок укладення договорів.
Внесення пропозиції.
Прийняття пропозиції.
Особливості укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах тощо.
Укладення договору через мережу Інтернет.
Зміна або розірвання договору.
Правові наслідки розірвання договору.
Типологічна характеристика та класифікація договорів про передачу майна у власність.
Умови договорів про передачу майна у власність.
Поняття та характеристика договору купівлі-продажу.
Істотні умови договору купівлі-продажу.
Форма договору купівлі-продажу.
Сторони договору купівлі-продажу.
Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу.
Відповідальність сторін за договором купівлі-продажу.
Види договору купівлі-продажу та специфіка окремих з них.

Розвиток правового регулювання договору поставки.

Поняття договору поставки та його юридична характеристика.

Види та форма договору поставки.

Сторони договору поставки.

Зміст та істотні умови договору поставки.

Відповідальність сторін за договором поставки.

Поняття і значення договору контракції.

Предмет, юридична характеристика та форма договору контракції.

Сторони договору контракції.

Зміст та істотні умови договору контракції.

Відповідальність сторін за договором контракції.

Поняття договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу та його юридична характеристика.

Сторони договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Види договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Зміст договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Укладення договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Відповідальність сторін у договорі постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Поняття договору міни та його юридична характеристика.

Сторони договору міни: їх права та обов'язки.

Порядок укладення договору міни.

Відповідальність сторін у договорі міни.

Поняття договору дарування та його юридична характеристика.

Види договору дарування. Форма договору дарування.

Сторони договору дарування: їх права та обов'язки.

Порядок укладення договору дарування.

Пожертва. Зміна та припинення договору дарування.

Поняття договору ренти та його юридична характеристика.

Види договору ренти.

Сторони договору ренти.

Порядок укладення договору ренти.

Зміст договору ренти.

Виконання договору ренти.

Забезпечення виконання договору ренти.

Припинення договору ренти.

Відповідальність сторін у договорі ренти.

Поняття та характеристика договору довічного утримання (догляду).

Форма договору довічного утримання (догляду).

Сторони договору довічного утримання (догляду).

Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду).

Виконання договору довічного утримання (догляду).

Припинення договору довічного утримання (догляду).

Поняття і юридична природа договору підряду. Умови договору підряду.

Види договору підряду: побутовий підряд, будівельний підряд, підряд на проектні та пошукові роботи, договір на виконання науково дослідних робіт, договір ремонту.

Порядок укладення і форма договору підряду.

Виконання договорів підряду.
Відповідальність сторін за договором підряду.
Поняття і значення договорів з надання послуг.
Система договорів договорів з надання послуг.
Зміст та форма договорів з надання послуг.
Відповідальність сторін за договорів з надання послуг.
Поняття договору комерційної концесії. Зміст договору комерційної концесії.
Відповідальність сторін та припинення договору комерційної концесії.
Поняття, юридична характеристика та значення договору перевезення.
Види договору перевезення.
Зміст та форма договору перевезення.
Сторони договору перевезення та їх правове становище.
Відповідальність сторін за договором перевезення.
Особливість окремих видів перевезення.
Договір про буксирування.
Договори про експлуатацію під'їздних колій, подачу та збирання вагонів.
Договори про транспортне експедирування.
Договір чартеру (фрахтування).
Основні поняття страхування.
Поняття та предмет договору страхування.
Форми та види страхування.
Сторони в договорі страхування, обов'язки сторін.
Порядок укладення, зміни та припинення договору страхування.
Поняття договору зберігання, предмет.
Види договору зберігання.
Форма договору зберігання.
Сторони в договорі зберігання, права та обов'язки сторін.
Поняття договору складського зберігання, його об'єкт.
Суб'єкти договору складського зберігання.
Форма договору складського зберігання.
Складські документи.
Зберігання речі у ломбарді.
Зберігання цінностей у банку.
Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту.
Зберігання речей у гардеробі організації.
Зберігання речей пасажирів під час його перевезення.
Зберігання речей у готелі.
Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр).
Зберігання автотранспортних засобів. Договір охорони.
Договір найму як класична конструкція римського договірної права.
Договір найму (оренди) в сучасному забіжному праві.
Поняття договору найму та його характеристика.
Сторони договору найму.
Види договору найму: прокат, оренда земельної ділянки, оренда житла, найм соціального житла, оренда транспортного засобу, лізинг.
Зміст договору найму.
Укладення договору найму.
Виконання договору найму.
Відповідальність сторін за договором найму.
Поняття та значення договору доручення.
Зміст договору доручення.

Припинення договору доручення.
Поняття договору комісії.
Елементи договору комісії.
Зміст договору комісії.
Припинення договору комісії.
Передумови виникнення інституту управління майном.
Сфера застосування інституту управління майном.
Поняття договору управління майном.
Юридична характеристика договору управління майном.
Предмет договору управління майном.
Сторони договору управління майном.
Зміст і форма договору управління майном.
Укладення, зміна та розірвання договору управління майном.
Поняття публічної обіцянки винагороди.
Підстави виникнення зобов'язань із публічної обіцянки винагороди.
Історія виникнення інституту ведення чужих справ без доручення.
Поняття ведення чужих справ без доручення за сучасним українським законодавством.
Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.
Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.
Виникнення й розвиток договору позики.
Поняття та юридична характеристика договору позики.
Зміст договору позики.
Відповідальність за договором позики.
Правова природа та поняття кредитного договору.
Зміст кредитного договору.
Історія виникнення договору банківського вкладу.
Роль та значення кредитного договору.
Загальні положення договору банківського вкладу (депозиту).
Форма договору банківського вкладу (депозиту).
Зміст договору банківського вкладу (депозиту).
Поняття рахунку та договору банківського рахунку.
Предмет та загальна характеристика договору банківського рахунку.
Зміст договору.
Договори, що супроводжують договір банківського рахунку.
Поняття договору факторингу.
Предмет договору факторингу.
Форма. Види факторингових угод.
Сторони договору факторингу.
Зміст договору факторингу.
Поняття та форми розрахунків.
Види безготівкових розрахунків.
Розрахунки із застосуванням платіжних доручень.
Розрахунки за акредитивом.
Розрахунки за інкасовими дорученнями.
Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.
Виникнення й розвиток договірної інституту позички.
Юридична характеристика договору позички.
Відмінність договору позички від суміжних договорів та сфера його застосування.
Проблемні питання, що виникають в процесі вивчення договору позички.
Поняття зобов'язань що виникають зі створення небезпеки.

Відповідальність юридичних і фізичних осіб за створення небезпеки.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну.

Поняття та елементи зобов'язань із заподіяння шкоди. Деліктна відповідальність: поняття та зміст.

Особливості позадоговірної відповідальності та її функції.

Підстави деліктної відповідальності.

Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини працівника.

Відповідальність за шкоду, заподіяну актами влади державних і громадських організацій.

Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними органами.

Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки.

Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми і недієздатними.

Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами.

Особливості відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я і заподіяння смерті громадянину.

Відповідальність за ушкодження здоров'я і смерть громадянина, який не підлягає соціальному страхуванню.

Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітнього.

Зміна розміру відшкодування шкоди.

Компенсація моральної шкоди.

Поняття зобов'язань із дій, вчинених особою без відповідних повноважень.

Підстави виникнення зобов'язань, пов'язаних з рятуванням колективного та державного майна.

Зобов'язання з безпідставного придбання або збереження майна.

Методи контролю

Контроль за рівнем та повнотою засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни здійснюється через поточний та підсумковий контроль. Для поточного контролю передбачено проведення усного опитування. Для підсумкового контролю з дисципліни «Цивільне право України 2ч.» навчальним планом передбачено: іспит.

Поточний контроль по темах 25-36 упродовж п'ятого семестру				
Змістовний модуль 3				
Тема 25	O25	2	5	
	325	3		
Тема 26	O26	2	5	
	326	3		
Тема 27	O27	2	5	
	327	3		
Тема 28	O28	2	5	
	328	3		
Тема 29	O29	2	5	
	329	3		
Тема 30	O30	2	5	
	330	3		
Тема 31	O31	2	5	
	331	3		
Тема 32	O32	2	5	
	332	3		
Тема 33	O33	2	5	
	333	3		
Тема 34	O34	2	5	
	334	3		
Тема 35	O35	2	5	
	335	3		
Тема 36	O36	2	5	
	336	3		
Всього				60
Підсумковий контроль в п'ятому семестрі				
Іспит (тестування)				40
Загальна оцінка				100

Примітка: О - опитування з відповідної теми, 3 – завдання з відповідної теми

Таблиця з поясненням критеріїв оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати нові знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень, переконливо аргументує відповіді, готує наукові реферати на високому рівні, виділяє елементи наукової новизни, якісно робить власні висновки, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на	Достатній (конструктивний)	Добре

			практиці, вільно розв'язує завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна, виділяє елементи наукової новизни, якісно робить власні висновки	вно-варіативний)	
74-81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, виділяє елементи наукової новизни за допомогою викладача, достатньо якісно робить власні висновки	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
64-73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, здатен виконувати роботу з незначним рівнем наукової новизни	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-63	E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, здатен виконати роботу з мінімальним рівнем наукової новизни	Середній (репродуктивний)	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

Таблиця переведення результатів оцінювання здобувачів вищої освіти

Бали	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням модулю / дисципліни

Навчально-методичне забезпечення

Контент дистанційного курсу в LMS Moodle (лекційні та інші матеріали) з дисципліни «Цивільне право» для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» (розробник: Мошак Г.Г.). URL: Курс: Цивільне та сімейне право ч.1 (onmu.odessa.ua)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Рад України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст.141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. *Голос України*. 2003. 12-13 березня. №№ 45-48 (3045-3048).
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. в редакції закону від 11 липня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №43. Ст.214.
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384.
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 року № 2121-III . *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. Ст. 30.
7. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові: Закон України від 30.09.2020 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 86. Ст. 2764.
8. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України I від 05.07.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 25. Ст. 252.
9. *Про виконавче провадження*: Закон України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/page>(дата звернення: 27.08.2021)
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст.260.
11. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22 листопада 1996 року № 543/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 5. Ст. 28.
12. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17.11.2009 р. № 1559-VI: URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1559-17>. (дата звернення: 27.08.2021)Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 2. Ст. 17.
14. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 400.
15. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.
16. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2015. – № 45. – Ст. 410.
17. Про заставу: Закон України від 02 жовтня 1992 року № 2654-XI. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 47. Ст. 642.

18. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 3. Ст. 481.
19. Про захист прав споживачів: Закон України № 3161-IV від 01.12.2005р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 7. Ст.84.
20. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20 листопада 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 14. Ст.192.
21. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №48. Ст.650.
22. Про іпотеку: Закон України від 05 червня 2003 року № 898-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 38. Ст. 313.
23. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. ст. 376.
24. Про Національний банк України: Закон України від 20 квітня 1999 року. *Офіційний вісник України*. 1999. №24.
25. Про нотаріат: Закон України від 02 вересня 1993 року № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
26. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2374-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 24. Ст. 128.
27. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14 травня 2015 року № 417-VIII *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 29. Ст. 262.
28. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №7. Ст.32; в редакції Закону України від 1 червня 2000 р. Урядовий кур'єр. 2001. 14 лютого.
29. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №7. Ст.36.
30. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 5 листопада 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №8. Ст. 28.
31. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №7. Ст.34.
32. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України в редакції закону від 17 січня 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №23. Ст.163.
33. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 62. ст. 2133.
34. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16 червня 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №32.Ст.267.
35. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. ст. 232.
36. Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва: Закон України від 23.12.2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 №16. Ст.81
37. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 13. Ст.69.
38. Про цінні папери та фондовий ринок»: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 268
39. Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах: Затверджено Постановою Національного банку України від 15 грудня 2004 року № 639. *Офіційний вісник України*. 2005. № 3. Ст. 156.

40. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 [Офіційний вісник України](#). 2012. № 17. Ст. 632.
41. Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по-батькові) фізичної особи, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 року №915: URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/915-2007-п>(дата звернення: 27.08.2021)
42. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17.06.1991р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 35. Ст. 517.
43. Правила опіки та піклування: Наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 року. *Офіційний Вісник України*. 1999. № 26.
44. Правила реєстрації місця проживання та Порядок передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, затверджені Постановою Кабінету міністрів України від 02.03.2016 року № 207. URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-п>(дата звернення: 27.08.2021)
45. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004 (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст.436).

Судова практика:

46. Постанова Пленуму Верховного Суду України Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 06.11.2009 р. № 9. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09>(дата звернення: 27.08.2021)
47. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 04.06.2019 р. у справі № 916/3156/17. URL:<http://reyestr.court.gov.ua/Review/82424016>(дата звернення: 27.08.2021)
48. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 10.04.2019 р. у справі № 463/5896/14-ц: URL:<http://reyestr.court.gov.ua/Review/82065661>(дата звернення: 27.08.2021)
49. *Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності*: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 р. № 12. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12#Text>(дата звернення: 27.08.2021)
50. *Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди*. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 31.03.95 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text>(дата звернення: 27.08.2021)
51. *Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав*. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010р. №5. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10#Text>(дата звернення: 27.08.2021)
52. *Про судову практику у справах про захист гідності і честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи* Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text(дата звернення: 27.08.2021)
53. *Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ*: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року № 7. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04>(дата звернення: 27.08.2021)
54. *Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав*: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і

кримінальних справ, 07 лютого 2014 року.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-14#Text>(дата звернення: 27.08.2021)

55. Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 1995 року № 20. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>(дата звернення: 27.08.2021)

56. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 року № 7. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>(дата звернення: 27.08.2021)

Допоміжна література:

1. Аналіз практики застосування ст. 625 Цивільного кодексу України в цивільному судочинстві. Вісник Верховного Суду України. 2014. № 7 (167). С. 27-39.
2. Бірюкова А.Г. Співвідношення приватного та публічного права: дуалістичний аспект. Право і суспільство. 2018. № 4. С. 76-80.
3. Блажівська Н. Є. Застосування практики Європейського Суду з прав людини при захисті майнових прав: монографія. Київ: Ін Юре. 2018. 532 с.
4. Венедіктова І. В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 288 с.
5. Водоп'ян Т.В. Правові наслідки визнання фізичної особи – сторони договірної зобов'язання недієздатною. Молодий учений. 2017. № 5.1 (45.1). С. 5-9.
6. Гудима Д. Речово-правові способи захисту цивільних прав: практика Великої Палати Верховного Суду. URL:https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezent_Hudima_zahust.pdf
7. Даниленко О.В. Правовий режим грошей як об'єктів цивільних прав: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Харків. 2017. 19 с.
8. Довгерт А. С. Джерела цивільного права України: види та співвідношення. Приватне право і підприємництво. 2015. Вип.14. URL: <https://drive.google.com/file/d/0BwuVse3YcpX9VHFLRnQ4Y1JSTXM/view>
9. Єсіпова Л. О. Цивільно-правова сутність понять збитки та шкода. Часопис цивілістики: науково-практичний журнал. 2015. Випуск 18. С. 33-36.
10. Завальюк С.В. Аналогія права за цивільним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / С.В. Завальнюк; Міжнар. гуманітар. унів-т. Одеса, 2015. 22с.
11. Інтелектуальне право України / за заг. ред. О. С. Яворської. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.
12. Кирилюк Д. В. Цивільно-правове регулювання іпотеки об'єктів незавершеного будівництва : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук / Дмитро Володимирович Кирилюк ; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака. К. : 2015. 20 с.
13. Кравцов С., Сокол А. Обмеження у дієздатності, визнання особи недієздатною та поновлення у дієздатності: цивільно-процесуальний аспект// Підприємництво, господарство і право. 2018. № 5. С. 47-51.
14. Крат В. «Vademecum» вітчизняної цивілістики: URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Vade_mecum_03_12_2020.pdf
15. Кузнецова Н.С. та інші Рекодефікація цивільного законодавства України: виклики часу. Одеса, Видавничий дім "Гельветика", 2021, 690 с.

16. Лозовий А. І. Підстави припинення спільної часткової власності на нерухоме майно : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук / Андрій Іванович Лозовий ; Міністерство освіти і науки України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Х.: 2015. 20 с.
17. Луспенник Д. Захист гідності, честі та ділової репутації: деякі проблемні питання правозастосування. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Prezentatsia_Luspenyk.pdf
18. Мельник О. О. Договірне застереження про форс-мажор за цивільним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Одеса. 2018. 22 с.
19. Мошак Г.Г. Європейське право внутрішнього судноплавства: порівняльні аспекти. - Харків, Право. 2020. 195с.
20. Мошак Г.Г. Використання засобів приватного права у запобіганні злочинності.- Харків, «Право». 2020. 185с.
21. Мошак Г.Г. переклад з німецької мови: К. Отте «Отношение железнодорожного регулирования к гражданско-правовому совершенствованию использования инфраструктуры». Харків. Право. 2018.98с.
22. Мошак Г.Г. Дослідження захисту прав інтелектуальної власності у спеціалізованих інститутах. Київ, Право України. 2015. №9. С. 120-127
23. Мошак Г.Г. Регульовальні та цивільно-правові аспекти вдосконалення доступу до інфраструктури у Федеративній Республіці Німеччина.- Київ, Право України. 2018. №5.С. 239-251.
24. Мошак Г.Г. Засоби приватного права, що запобігають правопорушенням, у Німеччині та в Україні. Київ, Право України. 2021. №7.С. 188-201
25. Мякишевська О. М. Комерційна іпотека у забезпеченні кредитних зобов'язань : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / Олена Миколаївна Мякишевська ; Національний університет державної податкової служби України. Ірпінь. 2015. 23 с.
26. Нємцева А.О. Теоретико-правовий аналіз відповідальності без вини у цивільному праві України: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2016. 21 с.
27. Остапенко В. І. Поручка як спосіб забезпечення виконання зобов'язань, що виникають з кредитних правовідносин : (на матеріалах судової практики) : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук / Вікторія Ігорівна Остапенко ; Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К. : Знання України. 2015. 20 с.
28. І. Іванова О.М. Ольховик Л.А. Суб'єкти зобов'язань із відшкодування моральної шкоди, заподіяної при наданні медичних послуг в Україні : [наукова стаття] Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки.2017.Випуск2. Том1. С.97-102.
29. Іванова О.М. Ольховик Л.А. Предмет морської іпотеки: [наукова стаття] .Держава і регіони. Серія: Право. 2020.-№2. С.45-50 URL: <http://www.law.stateandregions.zp.ua/issue-1-2020>
30. Панченко С. С. Строк цивільно-правового договору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спеціальність 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С. С. Панченко. Тернопіль, 2017. 20 с.

31. Примак В.Д. Непереборна сила як обставина, що звільняє від цивільно-правової відповідальності: порівняльно-правовий вимір. Приватне право і підприємництво. 2016. Вип. 16. С. 64-68.
32. Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань: монографія. Харків: Право, 2017. 472 с.
33. Слома В. М. Цивільно-правові зобов'язання з множинністю суб'єктів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ. 2020. 384 с.
34. Стефанчук М. О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: Арттек. 2020. 479 с.
35. Харченко Г. Г. Речові права: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 432 с.
36. Цюра В. В. Теоретичні питання інституту представництва в цивільному праві України: монографія. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2016. 490 с.
37. Юркевич Ю. М. Договірні форми об'єднань фізичних та юридичних осіб у цивільному праві України: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 410 с.
38. Якубівський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 522 с.
39. Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: монографія. Львів. 2018. 400 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Одеської національної наукової бібліотеки ім. М. Горького. URL: <http://odnb.odessa.ua/>
3. Офіційний сайт Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М.С. Грушевського. URL: <https://biblioteka.od.ua/>
4. Офіційний сайт Одеського національного морського університету, Навчально-науковий морський гуманітарний інститут. URL: <https://onmu.odessa.ua/ua/nnmgi.html>
5. Сервіс безкоштовної перевірки тексту на плагіат у Unichек (онлайн-перевірка у безкоштовній версії з обмеженим функціоналом). URL: <https://unichек.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online>

. Нормативні джерела та керівні документи

1. *Про вищу освіту*: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. Ст. 2004 (в редакції від 02.10.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 27.08.2021).
2. *Стандарт вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1379*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-081-pravo-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti> (дата звернення: 27.08.2021).
3. *Про затвердження Національної рамки кваліфікацій*: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (у редакції від 02.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.08.2021).
4. *Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти*: Наказ Міністерства освіти і науки України № 977 від 11.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text> (дата звернення: 27.08.2021).
5. *Про Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах*: Лист МОН

України від 26.02.2010 р. № 1/9-119. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_119290-10#Text (дата звернення: 27.08.2021).

6. *Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності*: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 (у редакції від 20.06.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.08.2021).

7. *Про наукову і науково-технічну діяльність*: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 3. Ст. 25 (в редакції від 18.04.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 27.08.2021).

8. *Про авторське право і суміжні права*: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64 (в редакції від 14.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 27.08.2021).

9. Кодекс академічної доброчесності Одеського національного морського університету, затверджений Наказом № 169-орг від 28.05.2021 р. URL: https://onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/Code_Academic_Integrity.pdf (дата звернення: 27.08.2021).

10. Положення про комісію з питань академічної доброчесності ОНМУ, затверджене Наказом Одеського національного морського університету від 31 серпня 2020 р. № 166-орг. – URL: https://onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/poloj_academic%20integrity_commis.pdf (дата звернення: 27.08.2021).

11. Положення про організацію освітнього процесу Одеського національного морського університету, затверджене Наказом ОНМУ від 30 серпня 2019 р. № 235-орг. URL: https://onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/Polog_organization_educational_process_19.pdf (дата звернення: 27.08.2021).

12. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Одеському національному морському університеті, схвалене Вченою радою ОНМУ (протокол № 10 від 27.01.2016 р.). URL: https://onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/polojenie-quality-educ_1.pdf (дата звернення: 27.08.2021).

13. Положення про дистанційне навчання в Одеському національному морському університеті, схвалене Вченою радою ОНМУ (протокол № 3 від 21.10.2015 р.). URL: https://onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/polojenie_distance_learning.pdf (дата звернення: 27.08.2021)